

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Сучасні технології
у промисловому виробництві**

МАТЕРІАЛИ

**НАУКОВО - ТЕХНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ, СПІВРОБІТНИКІВ,
АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ
ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
(Суми, 14–17 квітня 2015 року)**

ЧАСТИНА 2

Конференція присвячена Дню науки в Україні

Суми
Сумський державний університет
2015

ОХОРОНА ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Романченко Я. В., студентка; Денисенко А. Ф., доцент

Вітчизняна вугільна промисловість попри поліпшення окремих показників у роботі продовжує перебувати у кризовому стані.

Промислова безпека та охорона праці шахтарів перебувають у незадовільному стані та характеризуються високим рівнем виробничого травматизму, в тому числі зі смертельними наслідками. В першу чергу це пов'язано з надзвичайно складними гірничо-геологічними умовами вуглевидобутку, а також низьким порівняно з показниками провідних вугільних держав рівнем його технічного і технологічного забезпечення [1].

У 2013 році травмовано 4255 осіб, у 2012 році – 4888(-633 особи, або 13%), у тому числі зі смертельними наслідками у 2013 році – 161 особа, у 2012 році – 131 особа(+30 осіб, або 23%).

Основними видами подій, внаслідок яких сталися нещасні випадки зі смертельними наслідками, пов'язані з виробництвом у 2013 році були: 1)вибухи метану – 29; 2)обрушення вугілля та порід покрівлі – 40; 3)під час експлуатації підземного локомотивного та підземного транспорту – 22; 4) смерть гірників від серцево-судинних патологій – 22.

Причинами нещасних випадків є: 1)технічні. Постраждала 31 особа; 2)організаційні. Постраждало 113 осіб;3)психофізіологічні. Постраждало 7 осіб [3].

Вже декілька років на території Донецької, Луганської та Дніпропетровської областей діють нелегальні шахти – так звані „копанки”. Ця проблема виникла після закриття шахт в малих містах цих областей, де вони були містоутворюючими підприємствами, тобто фактично єдиним місцем зайнятості населення.

Кілька років вони існували нелегально, а з 2005 р. почали перетворюватись на приватні підприємства з видобутку вугілля. Держпромнагляд у Донецькій області видав понад 100 дозволів, які легалізують видобуток вугілля на недержавних підприємствах.

Можна виділити вагомі причини, які підтверджують той факт, що копанки не повинні існувати. По-перше, вони несуть велику екологічну небезпеку, по-друге – це енергетичне вугілля молодого метаморфозу (має низьку теплотвірну здатність), тому його неможливо використовувати в теплової енергетиці (воно навіть у побутових умовах не горить).

На цих підприємствах дуже високий рівень травматизму, оскільки зовсім не виконуються норми охорони праці. У 2006 р. на вугільних підприємствах загинуло 170 шахтарів, з яких 70 – на „копанках”. У 2007 р. після перевірки територіальним управлінням Держпромнагляду стану техніки безпеки на малих шахтах було виявлено понад 2500 порушень нормативних документів з охорони праці. Працівники цих шахт соціально

незахищені і нестраховані.

Чинний Закон України «Про охорону праці» і ще кілька нормативних актів передбачають, що «власник підприємства повинен два відсотки своїх доходів направляти на заходи з охорони праці». Але власники підприємств не виконують норми техніки безпеки праці, мотивуючи тим, що держава їх не дотує, при цьому постійно збільшує податкове навантаження [2].

Заходи щодо покращання стану охорони праці на підприємствах вугільної промисловості:

1) проаналізувати причини та вжити заходів щодо зниження плинності кадрів директорів, головних інженерів, заступників директорів з охорони праці та начальників дільниць шахт;

2) забезпечити реалізацію заходів дегазації вугільних пластів за рахунок прискорення виконання наукових розробок збільшення як бюджетного, так і інвестиційного фінансування;

3) встановити жорсткий контроль за дотриманням усіма керівниками та інженерно-технічними працівниками шахт нормативів підземних відвідувань робочих місць у шахтах з обов'язковим виконанням вимог нормативних документів з охорони праці та посадових інструкцій щодо контролю за станом техніки безпеки;

4) посилити контроль за веденням вибухових робіт, зберіганням та переміщенням вибухових матеріалів;

5) забезпечити своєчасне навчання керівників та спеціалістів структурних підрозділів з питань охорони праці, а також навчання і перевірку знань з питань охорони праці працівників;

6) забезпечити медичні пункти шахт діагностичною апаратурою для контролю артеріального тиску та наявності в організмі алкоголю [1].

Список літератури

1. Охорона праці на підприємствах вугільної промисловості [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/32_DWS_2008/Tecnic/36799.doc.htm.

2. Вугільна галузь України: пролеми та перспективи старого розвитку [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://old.niss.gov.ua/Monitor/desember08/5.htm>.

3. Національна доповідь про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2013 році.